

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejjizinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamo je nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le we nƆ ƉƆn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbeto nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbeto Ɔ we nyi ƉƆ gbẹ e me gbeto le ma na nƆ mekannu Ɖo xodido sin alinu kpodo nuƉidi lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbeto na do tiin nyi le gbƆn aceƉido sin alinu se na zƆn bƆ gbeto ma na lin ƉƆ emi Ɖo na Ɖe emidee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elb me o weke Ɔ bi le vƆ mo nu je ace kpo do sisi dodo e gbeto Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunƆnyinyi kpodo susu e do na xƆ nu gbeto e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyƆnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalƆ akƆn bonu nukƆnyinyi ni tiin lo bo na sƆ gbẹ Ɖagbe zinzan gbƆn meƉesunƆsi jije taji ze jijƆn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbeto le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alƆ Ɖo alome xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunƆsi jije gbeto tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elb le e Ɔ,

Gbeto Ɔ sin kplekple Ɖe gbeta elb tƆn bƆ e na ƉƆ xo do ace e gbeto Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elb na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbeto le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbeto le tƆn le Ɖee gbeta elb Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunƆsi jije gbƆn nunyweyi li xo. Mo Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomẹ kpodo gbẹ Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mo je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeta elb me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖo acekpikpa to ene Ɔ le tƆn glƆ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbeto bi Ɖo Ɖo gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alƆ yeƉee Ɖi nƆvinƆvi ƉƆhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi Ɖee kpo xo e ƉƆ Ɖo gbe ta elb me Ɔ nyi eƉesunƆ sin nu ma Ɖe nuƉe kpo Ɖi: akƆta, sun nu, nyƆnu, gbẹ e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbẹ tƆ le tƆn, ƉƆkunjiye, lee e ji me gbƆn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

Mo Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kƆn do tuto ee e ze jijƆn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxoƉido sin alinu, sen e ji to Ɔ jijƆn e kpodo sen gbẹ Ɔ tƆn Ɖee ƉƆ nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eƉee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tƆn ma yi haƉéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpoɔkpo ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ eɔesu si lo bo na lɛ nyi eɔee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hɛn mɛɔ ɔ mɛkannu alo mɛɔ ă; mɛkannuninɔ kpodo mɛɔ kpo ɔ alo lɛ bi mɛ ɔ sɔ ɔ ă.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ ɔ na ɔ ă.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Aɔ ɔkpo ɔ wɛ mɛ bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sɛn ɔkpo ɔ; mɔ ɔkpo ɔ mɛɔ na yi gbɛ nu walɔ e na ɔ mɛ kpo alo ɔee nyi wuɔɔɔnumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e do ɔ fi e ă.

Gbetaken 8

Enyi mɛɔ mɔ ɔ e yi aɔ e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na ylɔ hwɛ ɔ to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mɛɔ sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i do ganmɛ ɔ nuɔ kpoun wu ă.

Gbetaken 10

E ɔ dandanmɛ bɔ e na se nu ee mɛɔ wa é ɔ hwɛɔɔɔsa ɔ togumɛ kpa a kwɛɔɔɔsa enɛ ɔ wɛ ɔ na ɔ aɔ e nyi etɔn lɛ é kpodo nu è ɔ na wa lɛ é kpo; mɔ ɔkpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na ɔ nu e wu e ylɔ hwɛ é ɔ é.

Gbetaken 11

1. Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔ do é na to ɔ yi tɔn yi wɛ hwɛ bɔ e na ba do nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na ylɔ ɛ ɔ hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔ hwɛ do e e ɔ, e ɔ na n'ɛ mɛ e na sixu hwɛnɛ ɔ hwɛnukɔn e.
2. Enyi nu e mɛɔ wa ɔ'ayi é ma nyi nu e na sa sɛn do mɛ ɔ hwɛ enɛ nu ɔ lee sɛn é ji tɔ ɔ alo gbɛ ɔ jijn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sɛn gan tɔn ă.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu mɛ ɔ lee jlo mɛ gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan mɛtɔn, hɛnnu mɛtɔn, xɔ mɛtɔn alo wɛn mɛtɔn lɛ é ă. Mo ɔkpo ɔ e ka ɔ na ɔ winnya mɛ bo lɛ kɔn wi mɛtɔn ă. Aɔ e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔ hwɛn mɛ ɔ ali enɛ ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mɛɔ ɔ wɛ na nɔ gbɔn bo na lɛ ze nɔtɛn e jlo e ɔ ɔ toɔemɛ.
2. Mɛɔ ɔ jlo tɔn ɔ é sixu bɛ agban sin to ɔebu mɛ ɔ to tɔn mɛ ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu lɛ lɛ kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi dọ e dọ gbeya do nu mēde wē kaka bọ ku hwēn wan d'e mē ɔ, é hēn ɔ é na hōn yi to dẹvome bọ e dọ na yi i dọ fi enē.
2. Amọ enyi e mọ dọ mē ɔ jẹ sēnmē nugbo alo e tē afọ sēn e ji gbě e to lē bi kplekple sọ jujọn ayi é ji e ɔ, é sọ dọ ace bọ e na yi i dandan dọ to dẹvome ā.

Gbetaken 15

1. Gbetọ bi dọ ace bo na nyi toḡè sin vi.
2. E sixu hugan mēde bo de e sin tovikēnmē ā; mọ dọkpo ɔ é hēn ɔ e na zé edee zé ji nu to dẹvo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyọnu kpo dọ wyanwyānwē ɔ, ye hēn ɔ, ye na da yedee bo dè hēnnu yetọn. Akọta yetọn, to yetọn, alo sinsen yetọn dọ na gbē nú ye ā. Ace dọkpo lē wē ye dọ dọ yedeedida hwenu kpọnuncọ yetọn alo yedeejodo hwenu.
2. Cobonu gbetọ dè ná dà dè ɔ, jlo yetọn mē nu wē é dọ na nyi.
3. Hēnnu wē nyi sosyēn nú gbetọ sin togun; lobo togun enē ɔ kpodo acekpikpa to ɔ tọn kpan ka dọ na jẹ hun dọ jĩ tọ.

Gbetaken 17

1. Gbetọ bì, mē e dọ ee dọkponɔ é alo éé dọ gbē kplekpleḡeme e, dọ na dọ ace do nudeji.
2. Nũ é nyi étọn ɔ mēde sixu tafu i dọ bo yi dọ asi tọn ā.

Gbetaken 18

Gbetọ bi dọ ace bo na lēn nu nu é jlo e kpón bo d'ayime lobo lē sēn nu e jlo e. Ace enē ɔ wē zọn bọ tọn lē lē dọ togunmē alo kwēnkwēnmē gbọn alọkpa lē bi mē dī: nunyeyiyi, walọ kpo yehwē sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetọ bi dọ ace bo na lin nù é do nuwu bo ka na dọ xo; hũn mēde dọ na van nukun dọ mēde ā. Mọ dokpo ɔ, mē bi dọ ace bo na se bo jlá nù é dọ jije wē dọ to ɔ mē kpo togudo lē é kpo. E hēn wlenwin dẹbu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetọ bĩ dọ ace bo na yi kplé. Lobo na lē do gbě é ma na dọn hunnyahunnya wa ā e.
2. E sixu sọ mēde do gbēdemē gannu gannu ā.

Gbetaken 21

1. Gbetọ bĩ hēn ɔ, é na gọ alọ nu to tọn bonu é na do yi nukọn. Eye dẹsu hēn ɔ é na nọ nukọn nu nuwi wa enē alo é na dẹ mē bọ é na nọ do tọn mē.
2. Ace dọkpo ɔ wē mē bi dọ bo na do wa axọsuzọ dọ to tọn mē.

3. Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛkpikpa junɔn e. Jlo enɛ ɔ, e na ze wema na dó xwiji, do sɛndéji bɔ ahizi na tɔn d'ɛmɛ ǎ. Mɔ ɔokpo ɔ, nuwiwa enɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema enɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ ɔo togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɛ ɔ, togundɛmɛ wɛ é ɔɛ. Enɛ ɔ wu o, nuɔɛ na do tagba n'i ɔo akwelinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔo kpo sin alinu ǎ; nu enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van wɛ to ɔ ɔɛ e kpodo nuwaɔokpo e ɔo toɔetoɔɛ kpan sin tɛntin gbɔn tuto e ze ɔo te é kpo to ɔ sin ɔɔkun lɛ kpo wɛ na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔo na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sɛn ɔokpo ɔ wɛ na ɔo nu do mɛ bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba ǎ.

2. Azɔ e mɛɔɛ wa é sin akwɛ wɛ na ɔu.

3. Mɛɔɛ wa nuɔɛ ɔ, é na yi nuɔɛ d'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na ɔo alɔ nu i ɔo ali ɔɛvonu.

4. Gbetɔ bi ɔo aɛ bo na dó azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɔɛɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i ɛmɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɛ ɔo aɛ bo na ɔo gbɔjɛhwɛ nu kpodo ayiɔɛd'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɔɛ wɛ é ɔo na wa azɔ na. E ɔo na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka ɔo na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɛ ɔo na na ɔo nu e na zɔn bɔ é na hwlen ɛɔɛ gan ɔo azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɛɔɛ tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan ɔo; taji ɔ, ɔo nuɔɔɔulinu, avɔɔɔɔɔlinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegblelinu. Mɔ ɔokpo ɔ, é ɔo na mɔ alɔdo ɔo do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nũ bo mɔ nu ǎ é bɛ kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ ɔo na mɔ kpatakiɔɛ. Alɔwliwi kpo ɔo vi e ma da asu cobo ji ǎ lɛ e bi wɛ ɔo aɛ ɔokpo ɔ ɔo xɛ nya ɔo yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɛ d'ace nú wemakplɔnkplɔn bɔ wemakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwɛ zinzan ǎ; hun nuvɔnnu wɛ é ɔo na nyi. E ɔo na ɔo kplɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ é ɔɛ. Alɔlyenzɔ kpo alɔnuno kpaa kpo ɔo na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wemakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú wɛ é ɔo na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ ɔokpoɔokpo gbɔn e.

2. Wemakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiyi wɛ é na ba; bo na ɔɔn gbetɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo jɛ hun dó yě ji. E ɔo ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwaɔokpo kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛin xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e ɔo bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɛ.

3. Vito, vino lɛ wɛ ɔo na ɔɛ nyí kplón e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi ɔo aɛ bo ná ɔo alɔ nu tonunywe lɛ bi; mɛ bi ɔo na mɔ mɔ ɔagbe e ɔo alɔlyɛnmɛ bo na zan mɔ ɔokpo ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyi yi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'e mɛ lɛ é ɔɛ.

2. Nu e na tɔn sin nu e mɛdɛ gba tamɛ bo blo ɛ ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e dɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu wɛ à, wemawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbɛɔ bɛ dɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiɛi hɛnnu e mɛ dɛ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xó e dɔ dɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛɔ dɛ e bɔ nukɔn yiɛi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ ɛ ɔ, ɛ dɔ na dɔ nunɔmɛdɛ lɛ do wɔ tɔn.

2. Dɔ aɛ e gbɛɔ dɔ lɛ sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ dɔkpɔdɔkpo dɔ na ba jɛ na bo na nyi sɛn e na zɔn bɔ ɛ ma na tɛ afɔ aɛ nɔzo tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ǎ ɛ dɛ lee mɛsisi sin kplɔn byɔ gbɔn ɛ, tuto e ji to ɔ dɛ kpo togun bi kpaa gbɛɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.

3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ lɛ dɔ na xwedo su kpodo linlin to ee dɔ bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yodɛ, kplekplɛdɛ, gbɛɔ godɔkponɔdɛ na yi huzu nu e dɔ do wema elɔ mɛ e dɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ tɛn bo dɛ walɔdɛ alo ayidɛ tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ tɛn bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokɔnunɔ ee xo e dɔ dɔ fi e bo hɛn gba ǎ.
